

Forord

2020 har på utallige vis demonstrert hvor viktig musikk- og kulturlivet er for oss mennesker. Coronapandemien lamslo verden og stilte oss overfor vanskelige utfordringer med kaos, isolasjon og sjukdom. Vi står fremdeles midt oppi denne pandemien og vet enda ikke hva framtiden har å bringe. Til tross for alt dette så fortsetter hverdagen og yrkeslivet. Vi fortsetter å danse og synge i stua, spille på kjøkkenet, holde konserter og dansearrangement via sosiale medier, samt å undervise og forske i en stadig mer digitalisert verden.

Denne utgaven av Musikk og tradisjon er en samling frie artikler som viser en rik tematisk variasjon innen den norske folkemusikk- og folkedansforskningen.

Ingar Ranheim åpner dette nummeret og tar oss med på en spennende reise gjennom den norske hallingdansens historie. I fokus står problemstillingen: «I kva grad kan eit studium av detaljar, som stega i ein dans, gjie innsikt i samanhengar som kan føre til ny kunnskap, ev. stadfeste eller avkrefte teoriar om endring over tid?». Ranheim diskuterer hallingdansen ut i fra tre perioder: pardansen på 1700-tallet, den individuelle lausdansen på 1800-tallet og moderne versjoner introduserte av Sevat Tveito (Hallingdal) og Gullik Kirkevoll (Valdres) på 1900-tallet. Basert på detaljerte analyser av et omfattende arkivmateriale av filmopptak og erfaringsbasert kunnskap som danser, ser Ranheim i materialet et nytt steg og mønster stige fram, noe han omtaler som «linkedans». Han viser også gjennom undersøkelser av turene i 1900-tallsdansen paralleller til pardansen på 1800-tallet og argumenterer for hvordan nye idealer rundt kroppsholdning og armbruk har blitt introdusert gjennom Tveito og Kirkevoll.

I neste artikkel «Multi-Track Practices and Linearisation. Safeguarding Variability or Authorised Versions» diskuterer Egil Bakka epistemologiske spørsmål rundt kroppslige praksiser som det å danse, spille musikk, gå på

skøyter eller lage mat. Bakka tar utgangspunkt i metodologien rundt UNESCOs konvensjon for vern av den immaterielle kulturarven og problematiserer hvordan den tenderer til å trigge en mekanisme han omtaler som «linearisation». Begrepet brukes for å fange tendensen til strømlinjeformingen av praksiser som kan oppstå når den uformelle læringen går over til formell og systematisert pedagogisk opplæring. Bakka presenterer et antall strategier for å motvirke dette og i stedet fremme og bevare praksisenes varierte og mangesidige uttrykk («multi-track practices»).

Bjørn Sverre Kristensens artikkel handler om den norske forfatteren Arne Garborg (1851–1924) som gjennom sin litterære produksjon ble ansett som en av sin samtids fremste intellektuelle, både i Norge og Europa. Kristensen løfter her fram en annen side av Garborgs kunstnerskap; nemlig som en hengiven utøver på både hardingfele og fele. Basert på kilder fra samtiden, blant annet tidsskrifts- og avisartikler, diskuterer Kristensen hvilken rolle folkemusikken hadde for Garborg. Kristensen framhever hvordan musikken, spesielt slåttemusikken fra Telemark, og hardingfela som instrument ble viktige kulturelle og ideologiske redskaper for Garborg og hans engasjement i Norsksdomsrørsla.

I den siste artikkelen i tidsskriftet tar Ragnhild Knudsen for seg de årlige Nordtrad-treffene som er et nettverk av folkemusikkutdanninger i Norden og Baltikum. Knudsen spør hvilken betydning disse treffene har for studenter og lærere, og diskuterer hvilken funksjon de fyller innen de ulike folkemusikkutdanningene. Hun viser hvordan Nordtrad utgjør en sentral møteplass for nettverksbygging, utveksling av repertoarer, idéer og holdninger rundt folkemusikk som i sin tur bidrar til å forme følelsen av en felles folkemusikkidentitet. Artikkelen bidrar med et interessant innside-perspektiv og er basert på intervjuer med deltakere, dokumentstudier og Knudsens egne erfaringer som lærer innenfor nettverket i flere år.

Etter artiklene kommer faste poster som bokanmeldelser, der Hans Olav Gorset, Olav Solberg og Hans-Hinrich Thedens har levert gode bidrag, og sammendrag av folkemusikk- og folkedansrelaterte doktoravhandlinger og masteroppgaver fra 2019 og 2020. Rapporter fra konferanser eller seminarer har dessverre utgått i denne utgaven, noe som i stor grad skyldes at det meste har blitt innstilt eller framflyttet til neste år på grunn av coronapandemien.

Etter at tidsskriftet i 2018 havnet i en utfordrende økonomisk situasjon pga. redusert støtte fra tidligere faste tilskuddsgivere, spurte laget institusjonsmedlemmene om et bidrag til en økonomisk støttedugnad for skriftet. Av de 13 som støttet skriftet i 2019, vil vi med dette få takke følgende institusjoner som også har bidratt med økonomisk støtte i 2020:

FolkOrg – Organisasjon for folkemusikk og folkedans
 Agder folkemusikkarkiv
 Folkemusikkarkivet for Telemark
 Valdresmusea
 Folkemusikklinja ved Vinstra vidaregåande skule

2019-utgaven av Musikk og tradisjon var den tiende utgaven av skriftet etter at det fikk nytt navn. Med det har også redaksjonsrådet som ble oppnevnt i 2010 sittet i 10 år. Denne utgaven er den siste med nåværende redaksjonsråd og vi vil varmt takke rådet for det fine samarbeidet med skriftet.

Stor takk også til artikkelforfatterne, de anonyme fagfellene, bokanmelderne, redaksjonen, Novus forlag og alle andre som har bidratt til skriftet!

Til slutt vil jeg spesielt takke forrige redaktør, Sveinung Søyland Moen, som med stor entusiasme og engasjement har gjort en fantastisk jobb med skriftet de siste årene. Jeg er også svært takknemlig for inspirerende guiding, gode tips og en uvurderlig støtte i overgangsperioden. Det skal bli spennende å fortsette arbeidet med skriftet sammen.

Norsk folkemusikklag følger også med stor interesse arbeidet med den nasjonale strategien for folkemusikk og folkedans, som kommer til å prege feltet framover.

God lesning!

Karin Eriksson
 November 2020